

Yrkande

Socialdemokraterna

2021-08-20

Yrkande angående arbetskläder och skor

Förslag till beslut

I äldre- samt vård och omsorgsnämnden:

1. Förvaltningen får i uppdrag att rapportera till nämnden vilka yrkesgrupper inom förvaltningen som får arbetskläder och skor, huruvida det skiljer sig inom dessa yrkesgrupper och i så fall hur dessa skillnader kan elimineras för att säkerställa att alla yrkesgrupper som har behov av arbetskläder och skor får tillgång till detta.

Yrkandet

Arbetskläder är ett viktigt skydd för arbetstagarna och samtidigt en garant för brukarna att den personal de möter arbetar på ett säkert sätt. Ändamålsenliga arbetskor är väsentligt för att inte slita på personalens höfter och knän.

Det är viktigt att det råder likvärdiga arbetsvillkor inom Göteborgs stad. I och med omorganiseringen till en central nämnd för äldre- samt vård och omsorgsfrågor har det blivit än mer viktigt att det inte finns skillnader inom olika yrkesgrupper, exempelvis gällande tillgången till arbetskläder och skor. Vi socialdemokrater vill därför säkerställa att alla som behöver detta får detta behov tillgodosett.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2021-08-24

Yrkande från Socialdemokraterna om arbetskläder och skor

§ 214, N160-1274/21

Beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att rapportera till nämnden vilka yrkesgrupper inom förvaltningen som får arbetskläder och skor, huruvida det skiljer sig inom dessa yrkesgrupper och i så fall hur dessa skillnader kan elimineras för att säkerställa att alla yrkesgrupper som har behov av arbetskläder och skor får tillgång till detta.

Handlingar

Skriftligt yrkande Socialdemokraterna 2021-08-20

Yrkande

Ordförande Elisabet Lann (KD) yrkar avslag på yrkande från Socialdemokraterna

Marina Johansson (S), Daniel Bernmar (V), Martina Lundquist (SD), Yvonne Lundberg (D) och Ingrid Bergman (MP) yrkar bifall till yrkande från Socialdemokraterna

Propositionsordning

Ordförande ställer yrkande från Elisabet Lann (KD) mot yrkande från Marina Johansson (S) m. fl och finner att nämnden bifaller yrkande från Marina Johansson (S) m.fl.

Dag för justering

2021-09-01

Vid protokollet

Sekreterare

Karin Enochson

Ordförande

Elisabet Lann (KD)

Justerande

Daniel Bernmar (V)

Protokollsutdragets riktighet intygas av registrator Catrine Källström

§ 137 N160-0391/22

Återrapport på uppdrag gällande arbetskläder och arbetsskor

Beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. Förvaltningen får i uppdrag att genomföra det generösare alternativet i tjänsteutlåtandet.
2. Förvaltningen får i uppdrag att påbörja införandet under 2022.
3. Förvaltningen får i uppdrag att komma överens om införandet med de fackliga organisationerna.

Tidigare behandling

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden behandlade ärendet den 24 augusti 2021. Ärendet behandlades även av nämnden den 21 september 2021.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2022-03-17

Skriftligt yrkande från Socialdemokraterna, 2022-05-20

Yttrande från Kristdemokraterna, Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet, 2022-05-24 (Protokollsbilaga)

Yrkanden

Elisabet Lann (KD) yrkar bifall till att-sats 1 i skriftligt yrkande från Socialdemokraterna och avslag till att-sats 2 och 3 i skriftligt yrkande från Socialdemokraterna.

Marina Johansson (S), Monica Djurner (V) och Michael Olsson (SD) yrkar bifall till skriftligt yrkande från Socialdemokraterna.

Lisbeth Sundén Andersson (D) yrkar avslag till skriftligt yrkande från Socialdemokraterna.

Propositionsordning

Ordförande ställer sitt eget yrkande om att bifalla att-sats 1 i skriftligt yrkande från Socialdemokraterna och avslå att-sats 2 och 3 i skriftligt yrkande från Socialdemokraterna mot Marina Johanssons (S) m.fl. yrkande om bifall till skriftligt yrkande från Socialdemokraterna. Ordförande finner att nämnden har bifallit yrkande från Socialdemokraterna.

Omröstning begärs och genomförs.

Utdrag ur protokoll

Omröstning

Följande propositionsordning godkänns:

Ja-svar för bifall till att-sats 1 och avslag att-sats 2 och 3 i skriftligt yrkande från Socialdemokraterna.

Nej-svar för bifall till skriftligt yrkande från Socialdemokraterna.

Mattias Tykesson (M), Berit Krantz (L) och Elisabet Lann (KD) röstar Ja (3).

Marina Johansson (S), Inger Billman-Stark (V), Helén Ohlsson (MP), Christer Gustafsson (S), Monica Djurner (V) och Michael Olsson (SD) röstar Nej (6).

Lisbeth Sundén Andersson (D) och Ann-Charlott Aurell (D) avstår från att rösta (2).

Ordförande finner att nämnden har beslutat i enlighet med skriftligt yrkande från Socialdemokraterna.

Reservationer

Mattias Tykesson (M) och Elisabet Lann (KD) reserverar sig mot beslutet.

Dag för justering

2022-06-03

Vid protokollet

Sekreterare

Karin Enochson

Ordförande

Elisabet Lann

Justerande

Monica Djurner

Protokollsutdragets riktighet intygas av administratör Valentine Andersson

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2022-03-17
Diarienummer N160-0391/22

Handläggare: Agneta Caderoth Åstedt, Carina
Blomgren, Solveig Fors

Återrapport på uppdrag gällande arbetskläder och arbetsskor

Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. förklarar uppdraget från sammanträdet den 24 augusti 2021 § 214 slutfört.
2. beslutar att erbjuda arbetsskor till tillsvidareanställda medarbetare inom hemtjänst, hälso- och sjukvård, hälsofrämjande och förebyggande samt vård- och omsorgsboende enligt förvaltningens bedömning i föreliggande tjänsteutlåtande från och med år 2023 och framåt.
3. ger förvaltningen i uppdrag att säkerställa finansiering, upphandling, lagkrav och rutiner för arbetsskor under 2022.

Sammanfattning

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden beslutade den 24 augusti 2021, enligt yrkande från Socialdemokraterna, att ge förvaltningen i uppdrag att rapportera till nämnden skillnader mellan yrkesgrupper samt säkerställa att alla yrkesgrupper som har behov av arbetskläder och skor får tillgång till detta.

Yrkandet från Socialdemokraterna belyser att det ska vara likvärdiga arbetsvillkor inom Göteborgs Stad då det idag finns skillnader inom olika arbetsgrupper vad gäller arbetsskor.

En partsammansatt arbetsgrupp med representanter från olika fackförbund och arbetsgivaren samt en projektledare har utsetts för uppdraget. Arbetsgruppen har arbetat med att utreda frågan, omvärldsbevaka, kartlägga antal medarbetare, behov och frekvens samt ta fram förslag på genomförande.

En intern och extern omvärldsbevakning har genomförts. Samtliga medarbetare inom vård och omsorg har idag arbetskläder på cirkulationstvätt. Frågan kring arbetsskor för medarbetare inom förvaltningen komplex då det finns direktiv från flera myndigheter såsom Skatteverket, Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen att ta hänsyn till. Det finns en stor osäkerhet i kommunerna kring hur frågan av arbetsskor ska tolkas och hanteras.

Arbetsgruppen har tagit fram en beräkning utifrån en kartläggning av antal medarbetare och behov av olika arbetsskor. Hänsyn har tagits till ergonomiska och praktiska aspekter. Ett kostnadsförslag har tagits fram.

Förvaltningen föreslår nämnden att besluta att erbjuda arbetsskor till tillsvidareanställda medarbetare inom hemtjänst, hälso- och sjukvård, hälsofrämjande och förebyggande samt vård- och omsorgsboende från och med år 2023 och framåt.

En samordnare behöver arbeta vidare med att säkerställa upphandling, lagkrav samt rutiner under år 2022. Förvaltningen behöver förtydliga hur finansieringen av arbetsskor ska hanteras och avsätta medel för arbetsskor i kommande budget från och med år 2023 och framåt.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Många medarbetare går på hårda underlag, därför är det viktigt med bra arbetsskor som en förebyggande arbetsmiljöåtgärd. Även fallolyckor i dessa yrkesgrupper är kostsamma och skulle troligtvis minskas med arbetsskor. Ett förebyggande arbetsmiljöarbete bidrar på lång sikt till färre sjukskrivningar samt färre förslitnings- och fallskador.

Kartläggning av antal berörda medarbetare och inventerat behov från arbetsgruppen har beräknats till cirka 7,1 miljoner kronor (exkl. moms). Beräkningen bygger på befintligt ramavtal med Ahlsell.

Verksamhetsområde	Anställda – som är i tjänst som har behov av arbetsskor	Kostnad: 2 par skor sommarsko á 550,- vinterkänga á 750,- (exkl. moms)	Kostnad: 1 par inneskor á 400,-	Kostnad stövlar á 200,-	Kostnad Samordnare Lönekostnad Inkl. avgifter 50 000/mån	Total kostnad
vård- och omsorgsboende inklusive korttid	3370		1 348 000			
hemtjänst	2400	3 120 000		480 000		
hälso – och sjukvård (sjuksköterskor)	1024	1 331 200				
hälso- och sjukvård (rehab)	245	318 500				
hälsofrämjande och förebyggande	120	156 000				
Samordnare 6 månader					300 000	
Totalt	7159	4 925 700	1 348 000	480 000	300 000	7 053 700

Kostnadsförslaget som förvaltningen har tagit fram innefattar följande:

- Ett par inneskor per år till tillsvidareanställda medarbetare inom vård-och omsorgsboende inklusive korttid. Inlägg ingår ej.
- Ett par ytterskor per år till tillsvidareanställda medarbetare inom hemtjänst, hälso- och sjukvård samt hälsofrämjande och förebyggande. Inlägg ingår ej.

Detta kostnadsförslag uppskattas till cirka 4,1 miljoner kronor (exkl. moms), vilket är cirka 3 miljoner kronor lägre än förslaget som bygger på två par skor per år, samt stövlar för hemtjänsten.

Antal medarbetare inom varje verksamhetsområde	Anställda – som är i tjänst	Kostnad: 1 par skor sommarsko á 550,- eller vinterkänga á 750,- Snitt 650,- (exkl. moms)	Kostnad: 1 par inneskor á 400,-	Kostnad Projektledare Lönekostnad Inkl. avgifter 50 000/mån	Total kostnad
Vård- och omsorgsboende inklusive korttid	3370		1 348 000		
Hemtjänst	2400	1 560 000			
Hälso- och sjukvård (Sjuksköterskor)	1024	665 600			
Hälso- och sjukvård (Rehab)	245	159 250			
Hälsofrämjande- och förebyggande	120	78 000			
Samordnare 6 månader				300 000	
Totalt	7159	2 462 850	1 348 000	300 000	4 110 850

Det finns inga avsatta medel för arbetsskor i budget 2022. Förvaltningen behöver avsätta medel för arbetsskor i budget 2023 och framåt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Arbetsskor är vanligt inom många mansdominerade yrken och erbjudande till förvaltningens yrkesgrupper, som är kvinnodominerade, bedöms bidra till ett mer jämställt arbetsliv. Det handlar även om ett förebyggande arbetsmiljöarbete som gör förvaltningen till en mer attraktiv arbetsgivare, vilket är ett uttalat mål för förvaltningen.

Samverkan

Information på förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 18 maj 2022.

Bilagor

1. Yrkande från S angående arbetskläder och skor, 2021-08-20.
2. Protokollsutdrag § 241 äldre samt vård- och omsorgsnämnden 2021-08-24

Ärendet

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden beslutade den 24 augusti 2021 att ge förvaltningen i uppdrag att rapportera till nämnden vilka yrkesgrupper inom förvaltningen som får arbetskläder och skor. Förvaltningen återrapporterar nu uppdraget till nämnden genom detta tjänsteutlåtande samt presenterar förslag.

Beskrivning av ärendet

Nämnden beslutade den 24 augusti 2021 att ge förvaltningen i uppdrag att rapportera till nämnden vilka yrkesgrupper inom förvaltningen som får arbetskläder och skor, huruvida det skiljer sig inom dessa yrkesgrupper och i så fall hur dessa skillnader kan elimineras för att säkerställa att alla yrkesgrupper som har behov av arbetskläder och skor får tillgång till detta. Detta ärende omfattar arbetsskor, då samtliga medarbetare inom hemtjänst, hälso- och sjukvård, hälsofrämjande och förebyggande och vård- och omsorgsboende har arbetskläder. Yrskandet belyser vikten av likvärdiga arbetsvillkor inom Göteborgs Stad då det idag finns skillnader inom olika arbetsgrupper vad gäller arbetsskor.

Partsammansatt arbetsgrupp

En partsammansatt arbetsgrupp har träffats vid tre tillfällen. Representanter från Kommunal, SACO, Vårdförbundet, verksamhetschef från vård- och omsorgsboende och hemtjänst, kvalitetsutvecklare från hälso- och sjukvård och vård- och omsorgsboende samt utsedd projektledare för uppdraget har medverkat. Arbetsgruppen har på uppdrag från verksamhetschefer behandlat följande:

1. Utredda frågan
2. Omvärldsbevaka
3. Kartlägga antal medarbetare, behov och frekvens
4. Förslag på genomförande

Arbetsgruppen har träffats vid tre tillfällen under perioden december 2021 – mars 2022. Det fanns en oenighet i arbetsgruppen angående uppdraget då tolkningen av innehållet i uppdraget skiljde sig åt.

Bakgrund

Göteborgs Stad introducerade ytterkläder och skor för medarbetare inom hemtjänst och hemsjukvård 2014. Profilplagg och hygienkläder introducerades samtidigt. Underlag för inköpen av profilplaggen hade tagits fram av representanter i en arbetsgrupp från de tidigare stadsdelsförvaltningarna samt i dialog med de fackliga organisationerna. I detta ingick jacka, långärmade tröjor, regnkläder och skor. Dessa plagg stod medarbetaren fritt att ta hem för tvätt. Från och med februari 2022 har samtliga medarbetare inom hemtjänst, hälso- och sjukvård och vård- och omsorgsboende arbetskläder för cirkulationstvätt.

De yrkesgrupper inom förvaltningen som får arbetsskor är tillsvidareanställda medarbetare inom intern service, kök och vaktmästeri. Dessa kategoriseras som skyddsskor. Det finns olika typer av arbetsskor enligt Arbetsmiljöverket. Skyddsskor används för att förhindra fotskador. Beroende på skyddsegenskaper delas de in i olika kategorier. I Socialstyrelsen föreskrift om basal hygien finns inga krav på arbetsskor ur ett hygieniskt perspektiv.

Arbetsskorna köps från Ahlsells som är ett upphandlat företag med ramavtal. Medarbetare går till butik och provar ut ett par skor. Nya skor får köpas vartannat år eller i vissa fall varje år beroende på slitage. De medarbetare som har längre vikariat (6 mån) får arbetsskor.

Nuvarande upphandling inom området

Ahlseil är upphandlat och ramavtalet omfattar ett upphandlat, nettoprissatt sortiment med fast rabattsats på 35 procent inom området arbetsskor för inre miljö samt tillbehör, tryck och brodyr.

Inre miljö avser främst medarbetare som arbetar i inomhusmiljö såsom lokalvård, kök, vård och omsorg, skola samt idrott. Beställare har möjlighet till utprovning i butik/utprovningsställe samt hos respektive beställare/verksamhet.

Omvärldsbevakning i kranskommunerna och övriga landet

Frågan om arbetsskor erbjuds till medarbetare inom vård- och omsorg har ställts till flera kranskommuner men ingen erbjuder detta i dagsläget.

Det är fortfarande ovanligt att medarbetare inom vård och omsorg får fria arbetsskor. I undersökningar publicerade under 2021 är det cirka 7–11 procent som ger fria arbetsskor till hemtjänsten.

Lagkrav förmånsbeskattning Skatteverket

Extern omvärldsbevakning har gjorts för Örebro kommun, Luleå kommun och Uppsala kommun. Samtliga kommuner erbjuder arbetsskor. Förvaltningen har tittat närmare på Luleås kommun, som enligt beslut i november 2021 ska införa arbetsskor.

Förvaltningen i Luleå bedömning är att om arbetsgivaren kan säkerställa att skorna endast används på arbetsplatsen, behöver de inte förmånsbeskattas av den enskilde. Skatteverket har argumenterat i artiklar för att skor inte ska förmånsbeskattas om det finns en smittorisk eller risk för att skorna blir förstörda i arbetet.¹ Hela världen har numera ett nytt arbetssätt med till exempel handsprit som lätt förstör både kläder och skor. Även risken för smittspridning bör beaktas.

För att säkerställa att skorna ska vara skattefria kan samtliga skor vara uppmärkta med arbetsgivarens namn eller logotyp, att de är obligatoriska att använda (utifrån säsong) och att de endast används i arbetet.

Det finns ytterligare exempel på kommuner, bland annat Örebro, som erbjuder skobidrag (skattepliktigt) till vissa yrkeskategorier exempelvis till medarbetare inom hemtjänsten.

Frågan kring arbetsskor för äldre samt vård- och omsorgsnämndens medarbetare är komplex då det finns direktiv från flera myndigheter såsom Skatteverket, Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen att ta hänsyn till. Det finns en stor osäkerhet i kommunerna kring hur frågan av arbetsskor ska tolkas och hanteras.

Arbetsmiljö

Enligt arbetsmiljölagen ska arbetsgivaren tillhandahålla skyddsskor inom ramen för personlig skyddsutrustning.² Det kan till exempel handla om skor som skyddar fötterna mot farliga ämnen och vassa eller tunga föremål. Dessa räknas som en del av arbetsklädseln och förmånsbeskattas inte. Det finns olika nivåer av skyddsskor. Det finns skyddsskor med stark stålhätta, lätta skyddsskor med mindre stark stålhätta och yrkesskor utan stålhätta men som skyddar mot andra risker. Dessa skor används bara på jobbet.

Arbetsskor är skor man arbetar i. De behöver inte vara skyddsskor av definitionen ovan. Medarbetaren eller arbetsgivaren står för skorna. Om medarbetaren får skor av

¹ Fria arbetsskor nästan alltid skattepliktiga – kommunalarbetaren 14 oktober 2021, Satsning på arbetsskor till vård- och omsorgspersonal – Vårt Luleå, 25 november 2021.

² Arbetsmiljöverket och Kommunalarbetaren

arbetsgivaren och kan använda skorna utanför jobbet räknas de som en förmån och ska beskattas.

Inventering - Antal medarbetare inom varje område

Antal medarbetare inom varje verksamhetsområde	Anställda – som är i tjänst
Vård- och omsorgsboende inklusive korttid	3370
Hemtjänst	2400
Hälso- och sjukvård (Sjuksköterskor)	1024
Hälso- och sjukvård (Rehab)	245
Hälsofrämjande och förebyggande	120
Totalt	7159

Ergonomiska aspekter - från arbetsgruppen

Arbetsskor måste vara lätta att ta på, vara stabila i sulan, ha bra grepp och stöd i hålfoten. Det är även viktigt med möjlighet till individuell anpassning för olika behov, till exempel privata inlägg. De ska vara hållbara för att klara de påfrestningar för fot, knä och leder som det kan innebära. Arbetsskor ska klara hantering av bland annat hjälpmedel. De ska vara halsäkra, klara att låsa bromsar på hjälpmedel med hjul, med till exempel bra dämpning i sulan. Det är viktigt med stabilitet i samtliga skor vid hantering av hjälpmedel, som till exempel vid användning av lift och vid förflyttningar. Detta är extra viktigt vid hantering och utprovning av hjälpmedel inom hemtjänst, där golvytor är i varierande material.

Behov av funktion - från arbetsgruppen

Arbetsgruppen föreslår en rad funktionskrav på arbetsskorna som listas nedan:

- Sommarskor – Lätta att ta av och på, grepp vid väta, materialet ska andas, vara vattenavvisande.
- Vinterskor/kängor – Varma, vattentäta, lätta, tillbehör med broddar som är lätta att ta av och på.
- Inneskor – Skor med bra hållbarhet och med möjlighet att rengöra. Vården står också inför nya arbetssätt med ökad smittorisk och användning av till exempel handsprit som kan förstöra både kläder och skor.

Praktiska aspekter – från arbetsgruppen

Ytterligare synpunkter och reflektioner från arbetsgruppen är att det är viktigt att det finns flera modeller av skor att välja på för medarbetarna. Skorna måste vara av hållbart material, fungera med inlägg och vara stabila. Det är även viktigt att se över förvaring som är lämplig för skor på arbetsplatserna.

Beräknat behov – från arbetsgruppen

Arbetsgruppen har tagit fram förslag på behov utifrån respektive avdelning enligt nedan:

- Vård- och omsorgsboende och korttid ser behov av inneskor.
- Hemtjänsten ser behov av sommarskor, vinterskor och stövlar.
- Hemsjukvården ser behov av sommar- och vinterskor.
- Arbetsterapeut och fysioterapeut (Rehab) ser behov av sommar- och vinterskor.
- Hälsofrämjande och förebyggande ser behov av sommar- och vinterskor.
- Vikarier som har en längre anställning (6 mån) bör erbjudas arbetsskor.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att arbetsskor förbättrar arbetsmiljön för medarbetare inom vård- och omsorgsyрken och skapar ett mer jämställt arbetsliv. Arbetsskor bedöms bidra till att öka kommunens attraktionskraft till vårdyrken.

Förvaltningen bedömer att följande säkerställer medarbetares tillgång av arbetsskor:

- Ett par inneskor per år till tillsvidareanställda medarbetare inom vård- och omsorgsboende inklusive korttid från och med år 2023. Inlägg ingår ej.
- Ett par ytterskor per år till tillsvidareanställda medarbetare inom hemtjänst, hälso- och sjukvård samt hälsofrämjande och förebyggande från och med år 2023. Inlägg ingår ej.

Förvaltningen anser att en samordnare behöver arbeta vidare med att säkerställa upphandling, lagkrav och rutiner under år 2022. Samordnaren behöver även inventera och planera för att samordna möjligheter till utprovning och förvaring av arbetsskor på respektive arbetsplats.

Förvaltningen behöver förtydliga hur finansieringen av arbetsskor ska hanteras och avsätta medel för arbetsskor i budget från och med 2023 och framåt.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Tina Isaksson
Avdelningschef

Babbs Edberg
Förvaltningsdirektör